

семінару / За заг. ред. Огнистого А. В. Тернопіль: В-во СМТ «ТАЙП», 2017. С. 8-10.

2. Божик М. В., Палічук Ю. І. Санний спорт на Кременеччині. Олімпійський рух на теренах Західної України – минуле та сьогодення. Матеріали регіонального науково-методичного семінару / За заг. ред. Огнистого А. В., Галана Я. П. Тернопіль: В-во СМТ «ТАЙП», 2022. С. 6-9.

3. Галевич В. Санний спорт на Кременеччині. Кременець, 2015. 192 с.

4. Галевич В. Стрибки на лижах з трампліна та лижне двоборство на Кременеччині. Кременець, 2016. 204 с.

Боровська Н.І.¹, <https://orcid.org/0009-0000-2604-9601>

Ковальчук В.Я.², <http://orcid.org/0000-0001-5888-7458>

КЛАСИФІКАЦІЯ НАПРЯМІВ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНИХ ОЛІМПІЙСЬКИХ АКАДЕМІЙ РІЗНИХ КРАЇН СВІТУ

^{1,2} Луцький національний технічний університет

Borovska Nadia, Kovalchuk Volodymyr. Classification of directions of national Olympic academies of different countries of the world.

The article indicates the classification of the areas of activity of national Olympic academies of different countries of the world. One of the important areas of activity of the International Olympic Committee and National Olympic Committees is the propaganda of the ideas of Olympism, the popularization of knowledge about the Olympic movement, the history of the Olympic Games of ancient Greece and modern times; an organic combination of educational and educational tasks of raising children and youth in the process of physical education.

In the structure of the Olympic movement at the international level, the implementation of programs of Olympic education of youth in the spirit of the ideas of Olympism is entrusted to the International Olympic Academy, National Olympic Academies, National Federations of sports, educational institutions of all levels and other organizations.

Despite the existing publications, the issue of studying the classification of areas of activity of national Olympic academies of different countries of the world remains a relevant issue of scientific research and a practically significant problem.

Key words: *Olympic movement, Olympism, sport, Olympic education, national Olympic academy.*

Актуальність теми дослідження (постановка проблеми). Сучасний олімпійський рух, що базується на гуманістичних цінностях олімпізму є найбільш демократичним із всіх проектів нашої епохи. В сучасному міжнародному олімпійському русі – виховна, спортивна й освітня сторони тісно пов'язані з політичними, соціально-філософськими й економічними сторонами. Це дозволило олімпійському руху стати універсальним явищем, прикладом ефективної співпраці в ім'я гармонійного розвитку особистості, зміцнення миру та співробітництва між народами.

Одним з важливих напрямів діяльності Міжнародного олімпійського комітету й Національних олімпійських комітетів є пропаганда ідей олімпізму, популяризація знань про олімпійський рух, історію Олімпійських ігор стародавньої Греції та сучасності; органічне поєднання освітніх й виховних завдань виховання дітей і молоді в процесі фізичного виховання [1; 2].

В структурі олімпійського руху на міжнародному рівні реалізацією програм олімпійської освіти молоді в дусі ідей Олімпізму покладено на Міжнародну олімпійську академію (МОА, Греція), Національні олімпійські академії (НОА), Національні федерації з видів спорту, закладів освіти всіх рівнів та інші організації.

Потреба олімпійської освіти для розвитку олімпійського руху, всього суспільства способом гуманізації визнані сьогодні по всьому світу. Підтвердження цьому – численні наукові дослідження, присвячені аналізу різноманітних аспектів олімпійського руху та олімпійської освіти [6; 10].

Зауважимо, що в сучасній науково-методичній літературі широко висвітлені особливості проведення Міжнародною олімпійською академією активної роботи з створення Національних олімпійських академій в країнах-членах Міжнародною олімпійського комітету та налагодження тісних зв'язків з цими академіями.

Міжнародна олімпійська академія координує діяльність Національних олімпійських академій за допомогою реалізації національних програм олімпійської освіти [3; 9].

Потрібно відмітити, що на сьогоднішній день детально обґрунтовано соціальну значущість олімпійського руху та безперечну рівноцінність освітньо-виховних завдань спорту, проте бракує відповідних досліджень щодо ролі й місця олімпійської освіти в системі діяльності Міжнародної олімпійської академії (МОА) та Національних олімпійських академій (НОА), що в значній мірі знижує рівень олімпійського руху. Виникає нагальна потреба розширення галузі олімпійської освіти, вивчення олімпійських ідеалів які є своєрідною базою для олімпійського руху [8].

Аналіз наукової літератури свідчить, що інформація щодо структури й особливостей діяльності НОА має емпіричний і фрагментарний характер, а також є недостатньо розкритою [4].

Таким чином, незважаючи на існуючі публікації, питання вивчення стосовно класифікації напрямів діяльності національних олімпійських академій різних країн світу залишається актуальним питанням наукових досліджень й практично значущою проблемою.

Мета дослідження – вивчити класифікацію напрямів діяльності національних олімпійських академій різних країн світу.

Методи дослідження: аналіз науково-методичної літератури та матеріалів мережі Інтернет; аналіз документальних й архівних матеріалів; метод абстрагування; методи порівняння та класифікації.

Результати досліджень. Узагальнення напрямів діяльності академій різних країн світу дозволило нам систематизувати НОА відповідно їх причетності до певного континенту, а також нами була зроблена класифікація напрямків діяльності НОА різних країн світу за такою схемою (рис. 1).



Рис. 1. Класифікація напрямів діяльності НОА
1-ий напрямок – «Робота з дітьми»

НОА Гонконгу проводить семінари з олімпізму в закладах загальної середньої освіти (далі – ЗЗСО), щоб стимулювати ентузіазм молоді до міжнародних спортивних ігор, а також розвивати високу культуру спорту серед підлітків; щороку організовує молодіжний п'ятиденний табір, формат якого дозволяє школярам відчувати олімпізм в досить привабливій формі.

Одним із заходів, який проводиться НОА Домініканської Республіки – є художній конкурс серед учнів початкових й середніх шкіл на тематику, яка пов'язана з олімпійськими цінностями. Малюнки та картини, що представлені на заході використовуються для виробництва календарів, а пізніше їх продають з метою збору коштів для благодійних організацій.

НОА Маврикію організовує «Дитячий Олімпійський день». Ця акція запланована для дітей у віці від 10 до 16 років, робочі засідання, практичні та теоретичні заходи організовуються з ними у невимушеній обстановці (дитячі майданчики, пляжі).

НОА Алжиру проводить «Олімпійські гонки», в них беруть участь учні 5-их – 6-их класів початкової школи, які самі розробляють карту гонки. Кращі з них отримують призи: футболки, кепки, м'ячі.

НОА Гани проводить семінар для учнів ЗЗСО. Після повернення, вони повинні організувати в своїх школах Олімпійські клуби.

НОА Вірменії запровадила в школах країни олімпійську освіту. Вивчення предмету «Олімпізм» проводиться за єдиною програмою розробленою Міжнародним олімпійським комітетом та Міжнародною олімпійською академією.

НОА Німеччини розробила програму олімпійської освіти для ЗЗСО, а також дидактичні матеріали для вчителів та учнів.

НОА Латвії прийнята «Програма Олімпійських ігор в школі». Мета заходів – закликати всіх школярів займатися спортом й приймати активну участь в спортивних заходах, на яких діти відчули б дух Олімпійських ігор. Набутий досвід сприяв би вихованню особистості дитини, зміцненню її здоров'я [5].

2-ий напрямок – «Робота з молоддю (здобувачі)»

НОА США щорічно організовує проведення симпозіумів, сесій, семінарів призначених в першу чергу для здобувачів, спортсменів, які зацікавлені в отриманні знань про філософію олімпізму, розширює їх можливості на лідерство в Олімпійському русі.

НОА Алжиру проводить щорічні заходи: «Спорт і Фейр Плей». Цільова група: здобувачі закладів вищої освіти (далі – ЗВО) й коледжів. Основна мела – підвищення обізнаності громадськості за допомогою спорту й Олімпійських ігор. «Спорт і Фейр Плей» – для підвищення обізнаності через ігри та питання здобувачів коледжів й ЗВО. Академія проводить для молоді від 18 до 21 років національний літературний олімпійський конкурс на тему: «Спорт без допінгу: чемпіони не обманюють».

НОА Вірменії в інституті фізичної культури організувала гурток «Олімпійська аудиторія», де здобувачі-спортсмени під керівництвом кваліфікованих викладачів збагачують свої знання з теми «Олімпізм», доповідають, обговорюють їх, а найкращі з них щомісяця подаються для участі в міжнародних сесіях.

Спорт молоді Німеччини та НОАН організовують 10-денний молодіжний табір, який розташовується на території містечка університету Кента в Кентербері. Протягом цього часу там проводяться культурні та освітні програми під знаком ідеалів й принципів олімпізму.

НОА Маврикії проводить літературний конкурс з олімпійської освіти для здобувачів, для покращення й вдосконалення їх знань з дослідження Олімпізму [7].

3-ий напрямок – «Освітньо-практичні заходи (сесії)»

НОА Гонконгу організовує навчальні курси для місцевих спортивних адміністративних чиновників і тренерів; механізм відбору кандидатів для участі в закордонних заходах; курси й семінари із зарубіжними університетами; щорічні семінари, конференції на спеціальні теми для поліпшення знань про масовий та олімпійський спорт.

НОА Сінгапуру організовує та проводить щорічні наукові сесії про ідеали олімпізму для молодих людей своєї країни та за її межами.

НОА Японії проводить щорічні сесії на олімпійську тематику, а також проводить «Олімпійський Семінар Хартії» й навчальні семінари. НОАЯ надає допомогу в організації й проведенні семінарів і конференцій на таку тематику: «Олімпійська освіта»; «Фейр Плей»; «спортивний менеджмент»; «спортивна медицина».

НОА Узбекистану проводить конференції й семінари, організовує та проводить лекції з питань, що стосуються ідеалів й принципів олімпізму, вдосконалення олімпійських й національних видів спорту.

НОА В'єтнаму організовує щороку технічні курси для тренерів, лекції з історії Олімпійських ігор, Олімпійського руху во В'єтнамі.

НОА Маврикії проводить щорічно національні семінари, регіональні семінари. Академія проводить робочі сесії для олімпійських та спортивних федерацій; щороку проводить робочу нараду з олімпізму для спортсменів декількох спортивних федерацій. Члени академії мають на сайті спортивної федерації безпосередній контакт зі спортсменами, аби виховувати у них любов до ідеалів й принципів олімпізму.

НОА Албанії проводить семінари, симпозиуми, конференції, круглі столи на місцевому та державному рівнях з основних питань, щодо олімпізму, олімпійського руху, спорту й суспільства.

НОА Канади проводить щорічні сесії й семінари на яких обговорюються теми про олімпізм й олімпійські ідеали.

НОА Гани проводить щорічні сесії для спортивних керівників та інших осіб, які зацікавлені в олімпізмі, тематика оновлюється щороку.

НОА Німеччини, протягом тривалого часу проводить навчальні курси для вчителів, а також наукові семінари про

Олімпійські Ігри для здобувачів німецьких й закордонних закладів вищої освіти.

Основною формою олімпійської освіти НОА Латвії є її сесії. Академія проводить тематичні сесії для певного контингенту. Щороку, академія проводить одну сесію для школярів та для здобувачів. Один раз на два роки проводить спеціальні виїзні сесії для активістів олімпійського руху.

НОА України сприяє участі фахівців України в діяльності МОА, в діяльності наукових симпозіумів, конгресів й конференцій, в роботі міжнародних спортивних федерацій, об'єднань й асоціацій, олімпійських конгресів та інших заходів, які проводить МОК [3].

4-ий напрямок – «Навчально-освітні проекти»

НОА Сенегалу видає брошуру разом з Міністерством освіти й Фондом «Olympafrica» для учнів початкової школи.

НОА Вірменії опублікувала праці «НОА Японії видає друковані публікації: «Часи Олімпійської академії Японії» й «Олімпійські Директори».

НОА Узбекистану видає навчальні посібники, програми для ЗЗСО, професійних коледжів й академічних ліцеїв.

НОА В'єтнаму видає навчальні посібники «Зірки спорту», «Олімпійський рух Азіатських й Олімпійських ігор».

НОА Коста-Ріки розробляє й видає інформаційні бюлетені з програми олімпійської освіти. Академія щотижня видає статті, які функціонують як основний дидактичний матеріал домашніх завдань для здобувачів.

НОА Гватемали видає брошури щодо створення, функції, організації та емблему академії. Крім того, академія опублікувала дві брошури «Книга відновлення Олімпійських ігор 2004 року» й «Олімпіади та олімпійський рух в Гватемалі».

НОА Вірменії опублікував: «Чемпіонський літопис олімпійців-спортсменів Вірменії» та «Чемпіонський літопис олімпійців-спортсменів вірмен, що живуть за її межами».

Буклети НОА Ізраїлю друкують на івриті, включають матеріал для ізраїльтян: олімпійські ідеї, діяльність, прогрес тощо. Виданий буклет до 40-річчя Дня пам'яті 11-ти спортсменів розстріляних під час Олімпійських ігор в Мюнхені в 1972 році.

НОА Латвії видає журнал «Наука про спорт», призначений для спортивних тренерів, спортсменів, вчених. НОАЛ за допомогою журналу «Наука про спорт» шукає засоби, як зміцнити ідею олімпізму в житті сучасного суспільства. Вийшли

в світ видання «Фізіологія спортивного тренування», «Шлях до олімпійської вершини», «Тестування спортсменів».

НОА Гонконгу розробляє та видає методичну літературу з олімпійського виховання та освіти молоді.

НОА Чехії випускає буклет про свою діяльність, що містить звіти, презентації своїх семінарів й конференцій. Академія також опублікувала книгу під назвою «Олімпійські АВС», яка займається програмами олімпійської освіти НОА.

Всебічна інформація про НОА України міститься в багатьох публікаціях, зокрема, в журналі «Олімпійський спорт», довіднику «Світ Енциклопедії олімпійського спорту» та інших періодичних виданнях [9].

5-ий напрямок – «Науково-дослідна робота»

НОА Сінгапуру підтримує науково-дослідні проекти на національному та міжнародному рівнях, які пов'язані з олімпійським рухом та його ідеалами, сприяє збору та розповсюдженню даних, пов'язаних з олімпійськими дослідженнями.

НОА В'єтнаму шляхом збору даних про олімпійських чемпіонів перших Олімпійських ігор в Афінах в 1896 році й до сьогодення, підрахувала середній вік Олімпійських чемпіонів та чемпіонів Азії та Азіатських іграх та іграх Південно-Східної Азії.

НОА Анголи проводить дослідження й науково-дослідну роботу з олімпійських проблем, науково-практичні семінари серед молоді.

НОА Литви організовує науково-дослідну роботу з проблем фізичної культури, спорту й олімпійського руху.

НОА Маврикії організовує науково-методичне забезпечення олімпійського спорту. Координує наукові дослідження на олімпійську тематику.

НОА США координує науково-дослідну роботу з проблем фізичної культури, спорту та олімпійського руху, надає допомогу молодим вченим; бере участь в створенні й розвитку науково-методичних центрів, лабораторій з проблем фізичного виховання й спорту.

НОА Японії створені центри олімпійських досліджень, в яких співробітники академії разом з ректорами різних вузів проводять регулярні курси з олімпізму.

НОА України бере участь в організації й проведенні науково-дослідних робіт та освітньої діяльності, поширенні наукової

інформації за результатами наукових розробок щодо олімпійської тематики [6].

Висновки. Діяльність НОА різних країн спрямована на вивчення, розвиток й реалізацію ідей олімпізму. Основною метою діяльності НОА є створення національного культурного центру для збереження й поширення олімпійського духу, вивчення та реалізація соціальних й виховних принципів Олімпійських ігор, наукової консолідації навколо олімпійської ідеї відповідно до принципів, висунутих стародавніми греками й відродження сучасного олімпійського руху.

НОА різних країн в своїй діяльності реалізують олімпійські освітні програми у співпраці з різними організаціями, а також з Міжнародною олімпійською академією, Національними олімпійськими комітетами, Національними федераціями з видів спорту, навчальними закладами всіх рівнів акредитації, місцевими органами влади та оргкомітетами Олімпійських ігор. Також, вони реалізують освітні програми, які спрямовані на стимулювання молоді до вивчення іноземних мов й культурних традицій інших націй, на привернення уваги громадськості до світових проблем екології, економіки, здоров'я, освіти.

Академії різних країн світу проводять діяльність серед різних верств населення і представників спортивного менеджменту, спортсменів, тренерів, арбітрів, журналістів, учителів, школярів, здобувачів, лікарів, представників культури й мистецтва, ветеранів спорту тощо. Саме практична реалізація ідей та філософії олімпізму є основною метою діяльності НОА.

Список літератури.

1. Бойко І.А., Радченко Л.О. Добровольча діяльність в олімпійському спорті. *Наука в олимпийском спорте*. 2018. №3, С. 72-8.
2. Бубка С.Н., Булатова М.М. 25 років разом. *Олімпійська освіта*. К.; 2017. 128 с.
3. Булатова М., Радченко Л., Єрмолова В. Олімпійський спорт у системі гуманітарної освіти (український досвід). *Теорія і методика фізичного виховання і спорту*. 2020. №2, С. 105-15.
4. Загітова М.Г. Організаційні засади діяльності регіональних центрів олімпійських досліджень та освіти [дисертація]. Київ: НУФВСУ; 2018. 201 с.
5. https://uk.wikipedia.org/wiki/Олімпійська_хартія.
6. <https://noc-ukr.org/about/officialdocuments/promova-prezidentamok-tomasa-baha-z-nagodi-25-richchya-nok-ukraini/>

7. <https://noc-ukr.org/news/22281/>
8. <https://suspilne.media/sport/373316-pogroza-bojkotomporusenna-olimpijskogo-ruhu-mok-se-raz-visloviv-poziciu-sodozaav-ukraini-u-konteksti-olimpiadi/>
9. https://unisport.edu.ua/sites/default/files/biblioteka_nadhodzhenya/10_urokov.pdf
10. <https://dovidka.biz.ua/tsitati-ta-aforizmi-pro-sport-ukrayinskoyu>

Вацеба О.М.

ДО 100-РІЧЧЯ ПЕРШОЇ «ЛЬВІВСЬКОЇ» ОЛІМПІЙСЬКОЇ МЕДАЛІ

Львівський національний університет ветеринарної
медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького

Анотація. Проаналізовано історію здобуття першої олімпійської медалі представником міста Львова; описано спортивний та життєвий шлях кіннотника Адама Крулікевича з міста Львова, який здобув медаль на Іграх VIII Олімпіади 1924 року в Парижі у складі збірної команди Польщі (подолання перешкод).

Annotation. The history of winning the first Olympic medal by a representative of the city of Lviv is analyzed; describes the sports and life path of the equestrian Adam Krulikewicz from the city of Lviv, who won a medal at the Games of the VIII Olympiad in 1924 in Paris as part of the Polish national team (overcoming obstacles).

Ключові слова: історія спорту, кінний спорт, спортивний рух, олімпійська медаль, Париж-1924, Ігри VIII Олімпіади, Львів, Західна Україна, збірна команда Польщі, Адам Крулікевич.

Keywords: history of sports, equestrian sport, sports movement, Olympic medal, Paris-1924, Games of the VIII Olympiad, Lviv, Western Ukraine, national team of Poland, Adam Krulikewicz.

Актуальність теми дослідження (постановка проблеми). Актуалізація питань української історії загалом, переосмислення різних етапів та періодів історичного розвитку,